

Pêşgotina Werger

Xwendevanên hêja û berêz!

Bi dilxweşî û bextiyarî ve ez li ber destêن we de vê wergerandina Şerefname Şerfxanê Bedlîsî didim bidanîn. Ev jî bi karekî biçûkî xewnêن zarotîya min ve tête biderkevtin. Ez dizanim, dê kur û kêmanîyêن vê wergardina hanê bêtin biderkevtin; jibervêjî ve ez hêvîya lêbuhurstandinê ji Rexnevan û Rexnegîran ve didim bikirin. Ez hêvidarim, ku di wergerandinê din de dê kur û kêmanî bi kêmtir ve bêtin bidîtin.

Berî vê wergerandina hanê di sala 1856 de Mele Mehmudê Bayezîdî ew ji bona zimanê Kurdî ve bi Zaravayê Kurmancî ve dayîte biwergerandin. Ev destnivîsta hanê li nik min de tête bidîtin. Min nikarîbû jê sôd ji xwe re bide biwergirtin; jiber ku pir gotinê Erebî di nava wê de dihatin biderkevtin û hêjîbêtir ew bi dest ve hatibû binivîsandin û min pir dujwarî di xwendina destnivîse de didate bidîtin.

Di 12 meha rojîya sala 1367 koçî de beramberî 19. 7. 1948 zayînê de Mohamed Elî Ewnî Şerefname ji bona zimanê Erebî dayîte biwergerandin. Min ji vê wergerandina hanê ve pir sôd ji xwe re dayîte biwergirtin.

Herwehajî wergeradnina Mele Cemîl Bendî Rojbeyanî bi zimanê Erberîyî çapkiri ve li Begdadê di sala 1953 de di nava destêن min de dihate bidîtin. Min ji vê wergerandina hanê jî ve pir kar ji xwe re dayîte biwergirtin.

Di sala 1972 de Şerefname ji bal Hejar ve ji bona zimanê Kurdî zaravayê soranî ve hatîye biwergerandin û ew di sala 1973 de li Necefa Eşref de li Iraqê de hatîye biçapkirin. Herwehajî ji vê wergerandina hanê jî ve min ji xwe re kar dayîte biwergitin; tevî ku jî di vê wergerandina hanê jî de pir derçûn ji rêzanên wergerandinê zanistî ve têtin biderkevtin.

Wergerandina bi zaravayê kurmancî ve ji bal Ziya Avcî ve di sala 1997 de bi derengî ve di havîna sala 2001 de bi destêن min ve hate bikevtin. Min jê kêm şûd ji xwe re date biwergirtin; jiber bigir wergerandina min di dawîya xwe de dihate bidîtin.

Min bingehê wergerandina xwe li ser Şerefname Farsîyî çapkiri Tehran –dîmahê 1343 Xorşîdî (Hicrî) de ji bal Mohamed Ebas ve dayîte bidanîn.

Her Mervokî, yê ku ew vê nivîsta hanê dide bixwendin û bixwendekarîkirin, ji xwe re tevaya zanistî û zanebûna Şerefname Bedlîsî di zanistîya mêtûwê û baştirîn şeweyê nivîsandina wê de dide bidîtin. Şerefname Bedlîsî bi yekekî ve ji gewretirîn Nivîskarêن Mêtûwê ve di rojhilat de tête biderkevtin. Wî şeweyê nivîsandina mêtûwa Rojhilat ji bingeh ve date biguhertin. Wî mêtû ji evsan û çirokan ve û ji şeweyê nivîsandina mêtûyî Rojhilatî ve date birizgarkirin. Dibustanê Mêtûyî nuh di Ewropa de û bi taybetî ve Elmanî bi dûr yanjî nêzîk ve bi vî şeweyê hanê ve mêtûwê didin binivîsandin û wetov jî lê didin bitemaşekirin.

Vî Gewreyê Hozanê mêtûwê tevaya zanebûna xwe di demeke nişankirî de bi şeweyekî zanistî ve ji bona nivîsandina mêtûwa Kurd ve date bitirxankirin. Wî ronahîyeke pir ji bona ser mêtûwa Kurd, welatê wî, civaka wî û cihê wî ve di rojhilata navîn de date biavêtin. Tevaya Zanistvanê mêtûwa Kurdistanê dikarin pişta xwe bi kanîyêن wî ve bidin bigirêdan û ew jê pir sôd ji xwe re bidin biwergirtin, ji yên ku ew bi berî çarsed salî ve hatine binivîsandin.

Ez hêvidarim û hêjîbêtir bendewarim, ku dê Kurd ji her roj bêtir ve ji xwe re li vî karê Şerefname Bedlîsî de bidin bitemaşekirin û jê serpêhatîyêن giring û giran ji xwe re bidin biwergirtin.

Mêtûwa me ji pêla Musulmatîyê ve bi cila buhuşa evsana Ereb ve hatibû bipoşandin. Hêjî Dujminêن me him me ji zimanê me ve, himjî ji mêtûwa me ve, himjî ji dewlemendbûna welatê me ve û hêjîbêtir ji mirovanîya me ve didin bitalankirin. Wan didatin bixwestin, ku ew di bin navê Musulmantîyê de me bidin bibijavtin û bi mîna miletekî ve bidin biwindakirin.

Miletê, yê ku ew xwe, mêtûwa xwe û zimanê xwe dide binaskirin. biparastin û bipêşvexistin, nikare bête biwindakirin û binemankirin.

Ev miletê Kurd, yê ku ew ji pêla Somerî de ji berî pênc hezar sal ve di nava Kurdistanâ xwe de tête bijîyandin, li ser destêن çepelên Rom, Ereb û Ecem de nayête biwindakirin, dê ew bi serxwebûna xwe ve bête bitac û bixelatkirin û dê ew bi darê zorê ve û bi hinera qanûnên jînê ve bi gîsnekî ve di nava nîvîn çavên wan de bête biderkevtin.

Ez dixwazim li vê derê de tevaya sipasîya xwe ji bona Fewzî Ased ve bidim bipêşkeşkirin; jiber ku bi saya serê wî ve ev nivîsta hanê û tevaya nivîstên minî din jî hatine birastkirin.

Herwehajî ez hêvidarim, ku dê ji vî karê haneyî biçûk ve Keç û Xortê Kurdistanê jê sûd ji xwe re bidin biwergirtin.

Min tanî neha ev nivîstên hanê dane biwergerandin û binivîsandin û min ew bi şêweyêن çapkirinê yanjî sêlikan ve dane bibelavkirin, ew jî evin:

Barzanî û Tevgera Azadîxwaziya Kurd
1931-1958
Mesud Barzanî

Barzanî û Tevgera Azadîxwaziya Kurd
1958 - 1961
Mesud Barzanî

Kurtîyeke Mêjûwa Kurd û Kurdistanê
Ji Destpêkirina Mêjûwê Tanî vê Rojê
Mohamed Emîn Zekî Beg

Mêjûwa Dewlet Û Mîrneşînîyên Kurd Di Pêla Musulmantîyê De
- Bergê Duwem Ji Kurtîya Mêjûwa Kurd Û Kurdistan -
Mohamed Emîn Zeki Beg

Pirsîyarîya Kurd
Mêjûwa Kurdan û Neha Wan
(Civata Xweyîbûnî Kurdiyî Welatperwer)
-Belavoka Pêncem -
Dr. Bilêc Şîrkoh

Kurd
Rûnkirin û Dîtin
Kurd Nevîyêñ Mîdiyan
V. F. Mînoriskî

Kurdistana Turkî di Navbera Herdu Cengan de
Profisor A. Hesretyan

Der Barê Sitratîciya Siyasî û Sipahî ya
Tevgera Welatîyî Kurd
-Temaşekirinek ji bona Mêj û Neha, herwehajî yekeke din ji bona Ayinde jî de-
Dr. Ismet Şerîf Wanlı

Zanistîya Mêjûwê li Ewropa de, Felsefa wê, Şêweyê wê, Pêşkevtina wêna, Rûnkirinê li ser
Mêjûwa Kurdistanê û Dîroknîvîsandina Rojhilate de
Dr. Ismet Şerîf Wanlı

Tevgera Kurd di serdema nuh û neha de
 Akadimiya Zanistîya Yeketîya Sovyêtê û Akadimiya Zanistîya Ermeniya Sovyêtê; Mosko, di
 sala 1987 de

Mîr
 Nikolo Mikavili

Peymana Civakî
 Jean-Jacques Rousseau

Pêşkevtina Sosyalistîyê ji Otopîyê tanî Zanistîyê
 Friedrich Engels

Rola Kar di Veguhertina Meymûnan de ji bona Merovan ve
 Friedrich Engels

Manîfesta Partîya komunist
 Karl Marx - friedrich Engels

Derbarê Mafeyê Netewan di Nîşankirina Çarenûsa xwe de
 Lenin

Sê Kanî û Sê Pêkhatinên Markisistîyê
 Lenin

Zîneta Zimanî di nava Heremên Kurdî de
 R. I. Tissabolov

Li ser rîya azadîya Kurdistanê de
 -Çend bîr û bawerî li ser hin rudanên siyasîyî de ji sala 1956 - 1975 de-
 Dr. M. S. Cuma

Sî sal mêtûwa Komela Xwendevêñ Kurd li Ewropa de
 Dr. M. S. Cuma

Li ser tirba Şêro de
 Dr. M. S. Cuma

Dr M. S. Cuma

Berlin, Mahlsdorf, di 23. 4. 2002 de